

nikákra vonatkozó tanácsadást végeznek, s gondot fordítanak a gyerekekkel való egyéni bánásmódra is.

- A bukott tanulók folyamatos tanulása és felzárkóztatása érdekében az osztályfőnökök, a napközis nevelők, a nevelőintézeti pedagógusok szoros együttműködést alakítanak ki a családi házzal. Fokozott figyelemmel kísérik a veszélyeztetett környezetben élő hátrányos helyzetű tanulókat, a cigánycsaládok és a fizikai dolgozó szülők gyermekeit.

- Növelik a megelőző családlátogatások számát. A megoldás érdekében gyakrabbakká válnak a napközis és a diákotthoni nevelővel, a gyermek- és ifjúságvédelmi felelőssel - szükség esetén a tanácsai gyámügyi elöadóval és a rendőrség megbízottjával történő - közös családlátogatások.

- Hiányzás esetén azonnali családlátogatást végeznek a nevelők, s a szükséges pedagógiai intézkedéseket megteszik.

- A gyermek- és ifjúságvédelmi felelősök az osztályfőnökökkel félevenként felülvizsgálják a bukott tanulók érdekében végzett munkát, és az érdekelt szülők bevonásával megbeszélik a következő időszak teendőit. Előtérbe állítják a szülői felelősség kérdését. Súlyos esetekben a szülők munkahelyi vezetőinek segítségét kérik (anyagi, erkölcsi támogatás).

MIKES ZDENKŐNÉ DR.
Budapest

A szakkör szerepe a pályaorientációban

Dolgozatomban a szakkör pályaorientációs szerepéről, annak nevelési szempontból fontos néhány összefüggéséről szólok. Megállapításaimat jó eredményeket elérő, sok lelkes, velem együttműködő budapesti és vidéki tanár, néhány tanítványom és saját kutatási tapasztalataim alapján fogalmazom meg. Bevezetésként a pályaválasztásra és a munkára nevelés összefüggéseiről és jelentőségéről szólok.

A pályaválasztás minden gyermek életének fontos állomása, jelentősen befolyásolja az egyén életútját, s egyben hat a közösségre is, amelyben majd dolgozni fog. A jól választott pályán könnyebb a szakmai beilleszkedés, eredményesebb a munka, elégedettebb az ember. Ezért olyan fontos a pályaválasztás pedagógiai előkészítése, amelynek eredményeként a gyermeknek úgy kell eljutnia a döntésig, hogy egyéni törekvései, önmegvalósítási igénye egybeessen a társadalom szükségleteivel.

A pedagógiai munka természetéből, lényegéből adódik, hogy csak úgy vezethet eredményhez, ha nem a véletlenre épít, hanem ismerve a célt, a feladatot, a lehetőségeket, megfelelő módszerekkel biztosítja a nevelés tervszerűségét, folyamatosságát. Ez vonatkozik a munkára és pályára nevelésre, a pályaválasztást előkészítő tevékenységre is.

A pályaválasztás nem egyszeri döntési aktus, hanem a személyiség fejlődésével együtt alakuló folyamat.

Ebből következik, hogy a pályaválasztást előkészítő pedagógiai munkát a személyiség megismerésével, fejlődésével és fejlesztésével hozzuk összefüggésbe. Mindezek mellett feladatunk a sokféle pálya, szakma, azaz pályakörök megismertetése, s egy-egy pályáról az ismeretek kiszélesítése, elmélyítése, a gyakorlati kipróbálás, a munka lehetőségének megteremtése, eközben a tanulók önismeretének fejlesztése. Fontos az elképzelések, a pályakívánság és a valóság, a reális csélyek szembesítése. A valóság ez esetben a tanulók személyiségének jellemzőit, felkészültségét éppúgy jelenti, mint a továbbtanulási feltételeket, s a népgazdasági szükségletet.

A pályaválasztás tudatos, tervszerű előkészítésének legfontosabb színtere nálunk az általános iskola. Itt az oktató-nevelő munkában kiemelt szerepet kell kapnia a pályaválasztás, illetve a középfokú iskolatípust választó döntés előkészítésének. Ez annál is inkább fontos és nehéz feladat, mert 14 éves korban túl korai a felelős döntés, melyet igyekezni kell könnyíteni.

A pályaválasztást alapozó tanórai munkát kiegészítik a tanórán kívüli és iskolán kívüli sokrétű tevékenységi formák. Ezek közül részletesebben a szakkörök szerepéről szólok, amelyek többsége nálunk az iskolában működik, de szép számmal találhatók az üzemekben, az úttörő- és művelődési házakban is.

Úgy látjuk, hogy napjainkban az iskolai oktató- és nevelőmunkában a korábbiaknál jobban össze kell kapcsolni a munkára nevelés és a pályaválasztás előkészítésének feladatait.

Erre figyelmeztetnek a gazdasági élet alakulásának és a társadalmi fejlődésnek az összefüggései, a megváltozott magán- és közösségi élet gyakorlata, az értékek minőségének különféle – olykor hibás – megítélési szempontjai. A munkára nevelés különös jelentőséget kell kapjon a szocialista társadalom építésében. Fogalma, illetve tartalma nem szűkíthető le a hagyományos szoktatásra épülő mindennapos tevékenységi területekre. Bár a gyakorlatban ez még sok esetben előfordul.

Szükséges, hogy a gyerekek képesek legyenek az önkiszolgálásra, a saját személyük és környezetük körüli úgynevezett rend megteremtésére, megóvására. De ezen az elemi követelményen túl el kell érni, hogy a gyerekek tudjanak és akarjanak erőfeszítéseket tenni az értelmes tanulás, az ismeretszerzés, az ismeretek alkalmazásának érdekében is. Törődjenek saját fejlődésükkel, tudatosan alakítsák magukat és a körülöttük lévő emberi és természeti környezetet.

A pályaválasztás előkészítésénél figyelembe kell vennünk, hogy a munkára nevelés követelményei, eszközközlendzere, és ami igen jelentős, a társadalmi háttér is változóban van. Ennek megfelelően változnok kell a nevelési feltételeknek és a módszereknek is. A munkára nevelést a különböző munkafolyamatok tartalmi változásai, a tudomány és a technika fejlődése kell, hogy a mindennapi iskolai feladatok ellátásában módosítsák, s kedvezően befolyásolják.

A gyakorlatban tapasztalható, hogy ez a kérdés nem mindig ilyen egyszerű. A fejlődés olyan társadalmi ellentmondásokkal is terhes, amelyek sokszor gátjaivá válhatnak a munkaintenzitás és a munkavégzés minőségi eredményességének, s általában az értelmes munka iránti vonzódásnak.

A munkára nevelésben és a pályaválasztási döntés megalapozásában, az orientálásban, valamint a pályára készülésben, s majd a pályaaazonosulásban, döntő szerepe van annak, hogy milyen indítást ad a család az otthon légkörével; a társadalomról, a munkáról alkotott véleményével; főként saját példájával, munkamoráljával, emberi minőségével, a társadalmi munkamegosztásban való részvételével, valóságos teljesítményével. A pedagógiai munkában a szülőkkel történő együttműködés számos jeléből ér-

zélkelhető az elmélet és a gyakorlat egymáshoz való viszonya, egységük vagy ellentmondásuk. A szülői házban tapasztaltak egyaránt lehetnek előbbrevívói és komoly akadályai is a körültekintő, reális alapokra épülő, munkára nevelő és pályaválasztást előkészítő tanári tevékenységnek.

Ezért is szükséges és lehetséges is a szülőket meggyőzni arról, hogy az ő konkrét megnyilvánulásaiknak meghatározó szerepük van gyermekük magatartásának, szemléletének alakulásában.

Tény, hogy a gyerekek egy része az otthoni kedvezőbb életkörülmények következtében nem érzi eléggé a munka nélkülözhetetlen voltát, az élet és a munka, a munka és a művelődés összefüggését. Ezért is fontos keresnünk és megtalálnunk azokat az utakat, tevékenységi formákat, amelyek leginkább beláttatják és elfogadtatják a gyerekekkel az értelmes munkavégzés szükségességét. Ehhez megfelelő terepet kell biztosítanunk, ahol sikerek és kudarcok is érik a tanulókat. A munkára nevelés a felnőtt életre a pályára készülés folyamatában kell, hogy a gyerekek találkozzanak akadályokkal, nehézségekkel, amelyeket akarjanak áttörni, leküzdeni, megváltoztatni.

A pályára készüléskor is tudniuk kell, hogy nem mindig sikerül első nekifutásra a választott iskolába, illetve pályára kerülni. Képessé kell tennünk őket többszöri próbálkozásra, másrészt arra is, hogy pályakörök ismeretében tudjanak többféle munkaterületre orientálódni.

A felnőtt életre való felkészítésnél, bármilyen is legyen az a szakterület, ami iránt a gyerekek érdeklődnek, az alkotásra orientáltság, az új iránti fogékonyság jellemző kell legyen. Az iskolában a tanórákon és a tanórán kívüli tevékenységben az önállóságra nevelés mellett a gyerekekben ki kell alakítanunk a társadalomban való harmonikus szocialista együttélés, az együttműködni akarás készségét, ugyanakkor a munkában való egymásra utaltság érzését is.

Ennek kialakulása csak hosszú folyamat eredménye lehet, s nem történhet az elméleti tudás és a gyakorlati tevékenység összekapcsolása nélkül.

E folyamat elkezdődik az óvodában, s fejlettebb fokon folytatódik az iskolában. A megalapozott és a reális alapokon nyugvó pályaválasztási döntés előkészítése nem pillanatnyi elhatározás következménye, hanem tudatos iskolai előkészítés alapján a gyerekek személyiségének fejlesztésével, fejlődésével együtt alakuló, választási, döntési és egyben felkészülési – részben már – alkalmazkodási folyamat, ami szoros összefüggésben van a munkára neveléssel.

Tehát a fejlődési folyamat egymásba kapcsolódó szakaszokból áll, megismerés, azaz ismeretek szerzése, választás, döntés, alkalmazkodás, fejlesztés, továbblépés. Ezért is fontos a pályaorientációnál figyelni a pálya és a hivatás együvé tartozásának kialakítására. Köztudott tény, hogy az egyének, a gyerekek nem közvetlenül kapcsolódnak a társadalom egészéhez, hanem kisebb társadalmi csoportokon – jó esetben közösségeken – keresztül.

Hogy ezeknek a közösségeknek milyen hatásuk van egymásra – adott esetben a szakköröknek, amelyekről majd a későbbiekben szó lesz – sok feltételtől függ. Többek között fontos, hogy mennyire tudjuk nyitottá tenni a közösséget a társadalom felé, s hogy egy-egy gyerek mennyire kapcsolódik kis közösségéhez.

Ezért rendkívül fontos a pályára való felkészítésben, az érdeklődés, az alkalmazkodási és az alkotó készség fejlődésében.

Az általános iskolában ellátunk pályaorientációs feladatot, amelyhez fontos alapot kell adnia a munka világára történő szocializációs folyamat megszervezésének.

Wilbert E. Moore amerikai szociálpszichológus erről a következőket írja: „A munkának a modern társadalomban elfoglalt ellentmondásos helyzete alapján azt várhatjuk, hogy a foglalkozásokra való felkészítés folyamán felhasználják mind a kondicionálást (a nyers valósághoz való alkalmazkodás kikényszerítését), mind az elkötelezést (a kellemes kötelességek szenvedélyes elfogadását). Csaknem mindig számíthatunk arra, hogy a felkészítés során ezt a két eszközt – egymáshoz képest változó arányban – együttesen alkalmazzák”. Pedagógiai szociálpszichológia, Gondolat Kiadó, 1976. Válogatta és szerkesztette: Pataki Ferenc. Wilbert E. Moore: A foglalkozási szocializáció 234. l.

Figyelemre méltó megállapítás ez akkor is, ha konkrét foglalkozásra az általános iskolában nem készítünk fel, csupán iskolatípust, szakirányt választatunk a 14 éves gyerekekkel. Foglalkozáscsoportokra, pályacsoportokra némileg orientálunk, s ahhoz, vagyis a későbbi szakmatanuláshoz az alkalmazkodást és az elkötelezettséget nekünk is előre kell vetítenünk. Az alkalmazkodással kapcsolatban érdemes megemlíteni Wilbert E. Moore véleményét, aki így ír:

„A szocializációba beleértjük a kognitív tanulást és – legalább minimális értelemben – megfelelő normák interiorizációját”.

Felhívja a figyelmet a foglalkozási viselkedésre, az általános irányt szabó normákra, amelyek a munka világában mindenütt jelen vannak. Hangsúlyozza ezek időben való elcsúsztatásának szükségességét a mindennapi fegyelmezett munka érdekében.

Úgy érzem, különös jelentősége van ennek a munkára nevelés és a pályaválasztás összefüggésében. A felnőtt életre történő felkészítésben hasznos, ha a gyerekekkel érzékelteni tudjuk a többféle élethelyzet, munkahelyzet követelményeit, követelményrendszerét. A tanórán kívüli munkában a jól megszervezett és jól irányított szakkör mindehhez (teret) kiváló lehetőséget nyújthat.

A szakkörök szervezésének célja – többek között –, hogy a gyerekeket ösztönözze a szabadidő tervszerű és hasznos eltöltésére, befolyásolja érdeklődésüket, felismertetve velük a társadalom igényét, szükségletét saját képzésük és önnevelésük iránt.

A szakkör meg tudja mutatni azokat a lehetőségeket, amelyek megvalósítására pályára készülésük során törekedhetnek. Alkalmat ad új ismeretek önálló megszerzésére, alkalmazására és továbbfejlesztésére is. Nagy előnye, hogy teret biztosíthat a gyerekeknek sokirányú kapcsolat kiépítésére.

Az osztályfőnöknek s a szaktanároknak is komoly szerepük van a gyerekek szakkörbe irányításában. Tanítványaik érdeklődésének és képességének ismeretében ajánlják mindenkinek a megfelelő szakköri tevékenységet.

A pályaorientáció szempontjából is fontos, hogy a gyerekek gazdag kínálatból sokféle tárgyú és típusú szakkör közül választhatnak.

A szakkörök a fakultatív oktatás alapjának is tekinthetők, amennyiben itt is a tanulók érdeklődésére, képességfejlesztésére, pályaorientációjára vagyunk tekintettel.

A. A. Szudarkina és V. V. Fiszov fogalmazza meg „A tanulók választási indítékai a természettudományos fakultatív foglalkozásokon” című írásban:

„A fakultatív tárgyak nevelő hatása nem korlátozódik az értelmi képességek és az érdeklődés körére. A választás lehetősége már magában véve is nagy nevelési érték. Az életben az ember maga is gyakran áll a magatartás különböző alternatívái előtt, amelyek között választania kell. Szociálisan érettnak azt az embert lehet tekinteni, aki a magatartásformák kiválasztásakor egyesíteni tudja a társadalom és a saját egyéni érdekeit”.

Úgy gondolom, hogy a szakkör teret biztosít a feladatok megvalósításához, ugyanakkor szelekciós szerepe is van a pályaválasztás szempontjából. Adott területen a gyerekek felismerhetik saját képességeiket, hozzáértésüket vagy alkalmatlanságukat.

Szakköri vizsgálataim, kutatási eredményeim alapján mondhatom, hogy a pálya-választásra történő pedagógiai felkészülésben, tehát a vezetői, irányítói és tanulói szinten egyaránt szükséges a tudatosság, a célraorientáltság, s a végeredmény összegzése.

A szakkör lehetőséget nyújt az érdeklődésen alapuló, önként vállalt, önálló ismeretszerző, kutató, feldolgozó, konstruáló, alkotó munkák végzéséhez.

Éppen ezért fontosnak tartjuk a tevékenységterület választásának motívumait, a választást befolyásoló tudatos és spontán tényezők szerepét. Nem közömbös, hogy az iskolában és otthon kik és hogyan kísérik figyelemmel a tanulók érdeklődését és fejlődését. A gyermekek érdeklődési körének ismeretében irányították-e őket a szakkörbe, vagy saját elképzelés alapján jelentkeztek. (Értékes eredményhez vezethet mindkettő.) A motívumok vizsgálata közben fény derül a gyermekek önismeretének bizonyos vonatkozásaira is. Fontos ismernünk, mi vonzotta őket az adott szakkörbe, választásuk összefügg-e a továbbtanulási szándékkal, ismereteiket szeretnék-e kiegészíteni, leendő pályájukra szeretnének ott felkészülni, vagy hobbiból, szabadidőtöltésből vállalták a szakköri tevékenységet.

Tapasztalataink szerint a gyerekek többsége önmagától nem gondol a szakköri jelentkezésnél a pályaválasztási összefüggésekre, de tudatos irányítói munkával könnyen rá lehet hangolni, el lehet vezetni a gyerekeket ehhez a gondolathoz. A kísérletünkben és vizsgálatunkban kialakult gyakorlat, a gyerekekkel történő szakköri együttes tervezőmunka, a szakkörök nyitottsága lehetővé tették az elméleti ismeretek és a gyakorlat összekapcsolását, az egyoldalú elméleti vagy gyakorlati felkészültség egyensúlyba hozását, egymás kiegészítését.

A szakkörök pályaorientációs lehetőségei – szerintünk – röviden (körvonalakban) a következőkben találhatók:

A szakkörökbe különböző korosztályú, azonos érdeklődésű, az adott új közösséget önként választó gyerekek kerülnek. A közös érdeklődési terület jelentős hatással van mind az egyéni, mind a közösségi munkájukra. A szakkörben egy évre terveznek a gyerekek. A közös tervezés a pályaorientációs szempontok jobb érvényesülését teszi lehetővé, ami rendszerint a gyerekek érdeklődésének megszilárdulásához vezet. Elérhető, hogy egy bizonyos pálya iránt érdeklődő tanuló annak megfelelő pályaköröket, rokonterületeket ismerjen meg, s bizonyos munkákban tevékenyen részt vegyen. A szakkörben biztosítható a pályaválasztást előkészítő munkafolyamat jellege. Nagy előny, hogy a gyermekek alkotó tevékenység közben ismerik meg önmagukat, saját képességeiket, valamint társaikat is. Társas munkakapcsolatok alakulnak ki, amelyek többnyire kölcsönös munkakapcsolatok, amelyek a résztvevőktől, a tagoktól az adott területen elméleti és gyakorlati ismereteket feltételeznek, és azokra építve újabb, további tudáshoz juttatják őket.

A szakkör pályaorientáló szerepének fontos jellemzője a tanórákra gyakorolt hatás, illetve az azokkal fennálló kölcsönhatás.

Nagy jelentősége van annak, hogy a szakkörben a gyerekek megtanulják, hogy figyelmet összpontosítani, tanulni, alkotni, önállóan dolgozni vagy társakkal együttműködni is csak fegyelmezetten, a tudást rendszerezve lehet. Lényeges sajátosság között említeném meg azt a tényt, hogy a szakkörben a gyerekek új közösségbe, mégpedig alkotó közösségbe kerülnek, ahol kipróbálják a beilleszkedést. A szakkörök jó irányítással munkahelyi modellekké válhatnak. A munkára nevelés és a pályaválasztást segítő szakköri tevékenység bármilyen szakterületről is legyen szó – példaként említek néhányat –, modellező, rádiótechnika, számítástechnika, elektronika, képzőművészet, barkács, textilfestő stb. széles körű lehetőséget nyújt a komplex látásmód kialakítására. Ráirányítja a figyelmet a társadalomtudomány, a természettudomány és a technika vilá-

gának összefüggéseire, a kutató- és fejlesztőmunka kapcsolatára is. Így a gyerekek beállítódása is megalapozottabbá válhat, s azt is megtanulják, hogy ismereteik, tudásuk állandó fejlesztést igényel.

Vizsgálatainkban beigazolódott, hogy a szakköri tevékenységnek szélesen kisugárzó jótékony hatása van különböző szaktárgyak tanulására, a tanulási eredmény fokozására.

Az egymásra hatás a tantárgyi érdeklődést is szakirányúvá teheti. Ez nem jelent szűk szakmai specializálódást, csupán bizonyos szakiránynak megfelelő képességek fejlesztését és orientációt.

A tanulásra, a tudásra ösztönzés és ennek összekapcsolása a szabadidő helyes eltöltésével, a hobbijellegű tevékenységekkel lehetővé teszi a képességek kipróbálását is, és a kialakuló pályaválasztási szándék megerősítését.

A tanórán kívüli, tehát a szakköri orientációs munkánál figyelembe kell vennünk, hogy az előkészítés feladatai – s így a fejlesztés mozzanatai is – a gyerekek pályaválasztási elképzeléseitől függően differenciáltak. Ebből a szempontból a tanulók több kategóriába sorolhatók:

- Közülük sokan nem rendelkeznek pályaválasztási elképzeléssel.
- Másoknál kialakult a pályaválasztási szándék, de még bizonytalan és nem megalapozott.
- Találkozunk határozott, de valóságos alapot (objektív és szubjektív alapot) nélkülöző elképzeléssel.
- Vannak határozott és viszonylag megalapozott orientációk. E feltételektől függően a pályaválasztást előkészítő munka különböző szintjein a gyerekek eljuthatnak a pályaválasztás fogalmának tisztázásához, a pályaválasztás objektív és szubjektív feltételeinek és befolyásoló tényezőinek ismeretéhez, valamint annak megértéséhez, hogy tevékenyen részt vehetnek saját iskola- és pályaválasztásukban, és a helyes választáshoz szükséges feltételek megteremtésében.

Mindehhez – a tervezés szerint lépcsőzetesen – szélesebb körű, nagyobb mélységű pályaismeretre és alaposabb önismeretre tehetnek szert.

Összességként elmondható, hogy a pályaválasztással – a felnőtt munkáséletre készüléssel – kapcsolatos motivációs bázis minden korosztálynál a felkészültséget figyelembe véve megfelelő szinten szélesíthető.

Kollégáimmal azt tapasztaltuk, hogy mindehhez módszertani szempontból a tanórákon és a szakkörökben is fontosak:

- a pályae érdeklődés felkeltésének,
- a pályaismeret bővítésének,
- az önismeret kialakításának,
- a hivatá sszeretetre nevelésnek a módszerei.

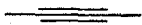
A tévedések kiküszöbölésének módszere, amely az előbbieket magába foglalva következetesen szintetizálja az objektív és szubjektív lehetőségek, a népgazdasági szükséglet és az egyének pályaválasztási szándékának összhangját.

Korunk társadalmának jogos igénye, hogy az iskolarendszerből kilépő fiatalok rugalmasan tudjanak alkalmazkodni a munkamegosztás, a gazdasági-technikai fejlődés követelményeihez, illetve az előrelépés érdekében annak megváltoztatására is képesek legyenek. Éppen ezért manapság konvertálható ismeretekre van szükség, s az előkészítő pedagógiai munkánál figyelembe kell vennünk az egészséges társadalmi mobilitás befolyásolását, a törekvés igényét is.

E feladatok megvalósítása feltételezi az iskola nyitottságát az oktató-nevelő munkában, s a partner intézményekkel, tudományos központokkal, termelő egységekkel való tartós és rendszeres együttműködésben egyaránt.

Mindehhez a helyi lehetőségek és az adekvát módszerek megtalálására van szükség.

Kutató munkámban többirányú vizsgálatot végeztem a pályaválasztást segítő tanórai és tanórán kívüli lehetőségek és módszerek feltárására vonatkozóan. Közülük most csupán egy részterületet, a szakkört említettem, mint a munkára nevelés egyik lehetséges műhelyét, amely modellt nyújthat az érdeklődésen alapuló, önként vállalt, önálló ismeretszerző, kutató, feldolgozó, konstruáló, alkotó munkák végzéséhez, a tehetségek kibontakozásához.

POLLÁK RICHÁRD-RÉVFI TIVADARNÉ-GRÜNFELDER JÁNOSNÉ-
DR. REGŐS JÁNOSNÉ
Baja

A szerb-horvát és az orosz nyelv egymásrahatása az általános iskolai nyelvoktatás kezdő szakaszában

Amióta nyelvoktatás folyik, azóta felmerült a különböző nyelvek egybevetésének, a különbségek vizsgálatának kérdése is; igaz, kezdetben inkább „ösztönösen”, mostanában azonban egyre gyakrabban a tudományos kutatás igényével. „A kontrasztív kutatások végső elméleti célja az, hogy megállapítsa azokat az elveket, amelyek lehetővé teszik, hogy előre lássuk és megmagyarázzuk az idegen nyelv elsajátításának jellemzőit a tanulóktól már ismert és az elsajátítani kívánt nyelv szerkezetének összevetése alapján.” (Dezső László)

Ha az alap- és célrendszer struktúrája megegyezik, a korábban elsajátított nyelv pozitívan befolyásolhatja a célnyelv elsajátítását.

A kontrasztív nyelvészeti kutatásnak a rokon nyelvekre való kiterjesztését általános nyelvészeti szempontok indokolják, nem lebecsülendő azonban e vizsgálódások gyakorlati haszna sem. A két nyelv közötti szerkezeti és funkcionális azonosságok, illetve különbségek fokozottabban kerülnek a tudat előterébe éppen a rokon nyelvjelleg következményeképpen. A nyelvet tanuló egyén ugyanis keresi a célnyelvben az anyanyelvhez való hasonlóságot vagy az azzal való azonosságot.

Hazánkban az orosz nyelv általában az első idegen nyelv, mellyel a gyermekek 1982 óta már az általános iskola 4. osztályában ismerkednek meg. „Az általános iskolai orosznyelv-tanításnak tömeges igényeket kell kielégítenie, alapfokon éppúgy használható tudást kell nyújtania, mint az anyanyelvnek, matematikának...” (Dr. Gajdics Sándor)

Évek óta megállapítjuk, hogy nincs minden rendjén e téren, hogy szaporodnak a tanulóknak a tárggyal kapcsolatos ellenérzései, kudarcélményei, nem kötődnek emocionálisan-intellektuálisan a nyelvhez. Az ok többek között a magyar és az orosz nyelv struktúrájának különbözőségében rejlik, amit áthidalhat a tanár többletmunkája, lelkesezése, a motiváló tényezők szaporítása.

Ezek egyike egy másik szláv nyelv – ez esetben a szerbhorvát – bizonyos szintű bírása.